

کلاس جامع اوایل کودکی

شیوه‌های آسان برای انطباق مراکز یادگیری برای

تمام کودکان

مؤلف: پتی گولد و جویس سالیوان

مترجم: دکتر کاظم برزگر بفرویی

استادیار دانشگاه یزد

سرشناسه	: گولد، پتی، ۱۹۶۹ - م. PATTI, GOULD
عنوان و نام پدید آور	: کلاس جامع اوایل کودکی: شیوه‌های آسان برای انطباق مراکز یادگیری برای تمام کودکان / تالیف پتی گولد، جوئیس سالیوان؛ مترجم کاظم برزگر بفرینی؛ ویراستار علمی مسلم دهقانی زاده، اعظم شیرجهانی.
شخصیات نشر	: یزد: دانشگاه یزد، انتشارات، ۱۳۹۲.
شخصیات ظاهری	: ۲۹۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۰۹-۳۴-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: THE INCLUSIVE EARLY CHILDHOOD CLASSROOM : EASY WAYS TO ADAPT LEARNING CENTERS FOR ALL CHILDREN . C1999
عنوان دیگر	: شیوه‌های آسان برای انطباق مراکز یادگیری برای تمام کودکان.
موضوع	: آموزش و پرورش فراگیر
موضوع	: کودکان معلول - آموزش قبل از مدرسه
شناسه افزوده	: سالیوان، جوئیس، ۱۹۵۲ - م.
شناسه افزوده	: SULLIVAN, JOYCE
شناسه افزوده	: برزگر بفرینی، کاظم، ۱۳۵۸ - مترجم
شناسه افزوده	: دهقانی زاده، مسلم، ویراستار
شناسه افزوده	: شیرجهانی، اعظم، ویراستار
شناسه افزوده	: دانشگاه یزد، انتشارات
رده بندی کنگره	: LC۱۲۰۰/ک۹ ک۸ ۱۳۹۲
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۹۰۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۵۴۷۵۲
کد پی‌اچ‌بی	: ۲۲۵۴۷۵۲

مرکز انتشارات دانشگاه یزد

یزد، صفائیه، بلوار دانشگاه، صندوق پستی ۷۴۱-۸۹۱۹۵ تلفن: ۹-۰۳۵۱-۸۲۱۱۶۷۰

دورنگار ۸۲۰۰۱۲۶-۰۳۵۱

عنوان کتاب: کلاس جامع اوایل کودکی: شیوه‌های آسان برای انطباق مراکز یادگیری برای تمام کودکان

مترجم: دکتر کاظم برزگر بفرینی

ویراستاران علمی: آقای مسلم دهقانی زاده - خانم اعظم شیرجهانی

ناشر: انتشارات دانشگاه یزد

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اصفهان، چاپ و نشر کنکاش ۴۹-۶۲۵۸-۰۳۱۱

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت پشت جلد: ۱۱۲۵۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۰۹-۳۴-۷

مرکز پخش: موسسه کتابیران

تهران، میدان انقلاب، کارگر شمالی، خیابان نصرت، خیابان دکتر قریب، نرسیده به فرصت، پلاک ۷.

تلفن: ۱۵ - ۶۶۵۶۶۵۱۰ - ۰۲۱

فهرست

۱۱	پیشگفتار نویسندگان
۱۵	پیشگفتار مترجم
۱۷	فصل اول
۱۷	مقدمه
۱۹	آسیب‌های استخوانی
۲۰	تأخیر در رشد
۲۰	اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتیسْم
۲۱	اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۲۱	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۲۲	آسیب‌های بینایی
۲۴	تأخیر در رشد
۲۶	آسیب استخوانی
۲۷	اختلال فراگیر رشد و اُتیسْم
۳۱	اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۳۴	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۳۷	آسیب‌های بینایی
۴۰	برنامه روزانه
۴۱	وسایل و مواد موجود در برنامه روزانه
۴۲	مرکز هنر
۴۳	وسایل و مواد موجود در مرکز هنر
۴۴	مرکز آب و ماسه
۴۵	وسایل و مواد موجود در مرکز آب و ماسه
۴۶	مرکز بلوکی
۴۷	وسایل و مواد موجود در مرکز بلوکی
۴۸	مرکز بازی نمایشی

۴۹ وسایل و مواد موجود در مرکز نمایشی
۵۰ زمان میان‌وعده
۵۱ وسایل و مواد موجود در زمان میان‌وعده
۵۲ انتقال‌ها
۵۳ وسایل و مواد موجود در زمان‌های انتقال
۵۴ مرکز حرکتی ظریف
۵۵ وسایل و مواد موجود در مرکز حرکتی ظریف
۵۶ مرکز حرکتی درشت
۵۷ وسایل و مواد موجود در مرکز حرکتی درشت
۵۸ رشد مهارت
۵۹ فصل دوم
۵۹ برنامه روزانه
۶۴ تأخیر در رشد
۶۷ آسیب‌های استخوانی
۶۹ اختلال فراگیر رشد (PDD)/آتیسم
۷۱ اختلال نقص توجه/بیش‌فعالی (ADHD) و مشکلات رفتاری
۷۶ مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۷۷ آسیب‌های بینایی
۸۳ فصل سوم
۸۳ مرکز هنر
۸۵ رنگ آمیزی و نقاشی
۸۶ تأخیر در رشد
۸۸ آسیب‌های استخوانی
۹۱ اختلال فراگیر رشد (PDD) و آتیسم
۹۳ اختلال پیش‌فعالی/نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۹۵ مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۹۷ مشکلات آسیب‌های بینایی

۹۹ کاربرد چسب
۹۹ تأخیر در رشد
۱۰۰ آسیب‌های استخوانی
۱۰۰ اختلال فراگیر رشد (PPD) و اُتسیم
۱۰۲ اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۰۲ مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۰۳ آسیب‌های بینایی
۱۰۵ بریدن با قیچی
۱۰۷ تأخیر در رشد
۱۰۸ آسیب‌های استخوانی
۱۱۰ اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتسیم
۱۱۱ اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۱۳ مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۱۴ آسیب‌های بینایی
۱۱۷ فصل چهارم
۱۱۷ مرکز آب / ماسه
۱۲۰ وسایل و مواد زیر برای بازی آب و ماسه توصیه می‌شود
۱۲۰ میز ماسه
۱۲۱ پیشنهادات کلی
۱۲۲ تأخیر در رشد
۱۲۳ آسیب‌های استخوانی
۱۲۵ اختلال فراگیر رشد (PDD) / اُتسیم
۱۲۷ اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۲۹ مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۳۰ مشکلات بینایی
۱۳۱ میز آب
۱۳۱ پیشنهادات کلی

۱۳۲	تأخیر در رشد
۱۳۳	آسیب‌های استخوانی
۱۳۴	اختلال فراگیر رشد (PDD) / اُتیسْم
۱۳۶	اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۳۷	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۳۷	آسیب‌های بینایی
۱۳۹	فصل پنجم
۱۳۹	مرکز بلوکی
۱۴۲	تأخیر در رشد
۱۴۵	آسیب‌های استخوانی
۱۴۷	اختلالات فراگیر رشد (PDD) و اُتیسْم
۱۴۹	اختلال بیش‌فعالی / کمبود توجه (ADHD) / مشکلات رفتاری
۱۵۱	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۵۳	آسیب‌های بینایی
۱۵۵	فصل ششم
۱۵۵	مرکز بازی‌های نمایشی
۱۶۱	پیشنهادات کلی
۱۶۳	تأخیرات مربوط به رشد
۱۶۶	آسیب‌های استخوانی
۱۶۹	اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتیسْم
۱۷۱	اختلال بیش‌فعالی / کمبود توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۷۳	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۷۷	فصل هفتم
۱۷۷	زمان میان‌وعده
۱۸۱	پیشنهادات کلی
۱۸۲	تأخیر در رشد
۱۸۵	آسیب‌های استخوانی

۱۸۹	اختلال فراگیر رشد / اُتِسم
۱۹۲	اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۱۹۳	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۱۹۴	آسیب‌های بینایی
۱۹۵	فصل هشتم
۱۹۵	انتقال‌ها
۱۹۷	تأخیر در رشد
۲۰۰	آسیب‌های استخوانی
۲۰۳	اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتِسم
۲۰۶	اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۲۰۸	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۲۱۰	آسیب‌های بینایی
۲۱۳	فصل نهم
۲۱۳	مرکز حرکتی ظریف
۲۱۷	پیشنهادات کلی
۲۱۸	تأخیر در رشد
۲۲۳	آسیب‌های استخوانی
۲۲۶	اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتِسم
۲۲۹	اختلال بیش‌فعالی / نقص توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۲۳۱	مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی
۲۳۴	آسیب‌های بینایی
۲۳۹	فصل دهم
۲۳۹	مرکز حرکتی درشت
۲۴۳	بازی در فضای کلاس
	راهبردهای زیر می‌تواند به منظور ادغام حرکت در داخل برنامه آموزشی مورد استفاده قرار
۲۴۴	بگیرد
۲۴۶	تأخیر در رشد

۲۴۸ آسیب های استخوانی
۲۵۰ اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتیسْم
۲۵۲ اختلال کمبود توجه / بیش فعالی (ADHD) و مشکلات رفتاری
۲۵۴ مشکلات برنامه ریزی حرکتی
۲۵۶ آسیب های بینایی
۲۵۷ بازی در فضای باز
۲۵۸ تأخیرات در رشد
۲۶۰ آسیب های استخوانی
۲۶۲ اختلال فراگیر رشد (PDD) و اُتیسْم
۲۶۴ اختلال بیش فعالی / کمبود توجه (ADHD) و مشکلات رفتاری
۲۶۵ مشکلات برنامه ریزی حرکتی
۲۶۶ آسیب های بینایی
۲۶۷ پیوست ها
۲۶۹ نمایه موضوعی
۲۸۷ فهرست واژگان
۲۹۳ مراجع

پیشگفتار نویسندگان

اکنون، مدل جامع^۱ به صورت گسترده به عنوان بهترین شیوهی پرورش کودکان دارای نیازهای ویژه پذیرفته شده است. در این مدل، کودکان دارای نیازهای ویژه همراه با کودکان عادی به مدارس عادی، مراکز مراقبت از کودکان و برنامه‌های پیش از دبستان وارد می‌شوند. گرچه، بعضی از کودکان دارای نیازهای ویژه می‌توانند بدون تغییرات گسترده به آسانی جذب چارچوبهای موجود شوند اما، اکثر کودکان دارای نیازهای ویژه حداقل به برخی اصلاحات در حوزه کارکنان، محیط، برنامه‌ها و الگوهای تدریس نیاز دارند. چه کسی در زمینه‌ی تشخیص و ایجاد تغییرات تصمیم می‌گیرد؟ در پاسخ به این سوال ما بر این عقیده‌ایم که معلمان، والدین و متخصصان در مواجهه با یک برنامه با هم کار می‌کنند و سپس، یک شبکه ارتباطی مداومی شکل می‌دهند و در زمان مواجهه با چالشهای جدید دیگران را آگاه می‌سازند.

با این وجود، بسیاری از معلمان برنامه‌ی شمول سازی را فشار آور می‌بینند. معلمان پیش‌دبستانی، مهد کودک و ابتدایی اغلب در زمینه‌ی کار با کودکان دارای نیازهای ویژه آموزش کافی دریافت نمی‌کنند و با نحوه‌ی ادغام کودکان دارای ناتوانی در کلاس ناآشنا هستند. متخصصان و درمانگرانی که با این کودکان کار می‌کنند، به عنوان منبعی برای معلمان استخدام شده اند اما، یک روز کاری خاص برای مبادله‌ی اطلاعات و کشف راه حل ها نمی‌تواند زمان کافی در اختیار معلمان و درمانگران بگذارد. گرچه، ممکن است درمانگرانی که برای کار با این کودکان استخدام می‌شوند متخصص باشند اما تجربه کافی در زمینه‌ی برنامه‌ریزی درسی ندارند. درمانگر، ممکن است فعالیت‌هایی را برای کمک به کودک دارای نیاز ویژه پیشنهاد کند اما، ممکن است این فعالیت‌ها به سادگی با برنامه کلی کلاس یا سبک شخصی معلم مطابقت نیابد.

کلاس جامع اوایل کودکی یک کتاب فعالیت یا راهنمای برنامه‌ریزی درسی نیست. و به هیچ وجه یک مجموعه مداخلات درمانی محسوب نمی‌شود. در عوض، کتاب ما منبعی

^۱ - the inclusion model

راهنما برای چگونگی انطباق فعالیت‌های درسی معمول با کودکان دارای نیازهای ویژه می‌باشد. ما در این کتاب پیشنهادهایی ارائه داده‌ایم که اجرای آن آسان است. و همچنین، ابزارهایی برای ایجاد محیط‌های یادگیری مؤثر برای تمام کودکان به معلمین معرفی کرده‌ایم. اکثر این تغییر و اصلاحات برای بقیه کودکان مفید و جذابند. زیرا، هیچ کودکی نیست که با بقیه متفاوت نباشد.

ما در نوشتن این کتاب به تمایز بین تمرین مناسب از لحاظ رشد و رویکردهای وابسته به معلم توجه داشته‌ایم. دیدگاه اخیر در آموزش و پرورش کودکان این است که تمام یادگیری‌ها باید توسط خود کودک آغاز شود. با این وجود، بسیاری از کودکان با نیازهای ویژه، از مداخلات و فعالیت‌هایی سود می‌برند که ماهیتی تکراری و ساختار یافته دارند. به علاوه، این فعالیت‌ها توسط بزرگسالان برنامه‌ریزی و اجرا می‌شوند. ما معتقدیم که هر دو این رویکردها با ارزش هستند. هدف ما این است که برای معلمان، والدین و متخصصان تغییرات ساده‌ای فراهم کنیم که به تمام کودکان کمک کنند تا در فعالیت‌های مرکز حضور فعالی داشته باشند. با تمرکز روی فعالیت‌ها، مواد و تعاملات اجتماعی در کلاس، کودکان با نیازهای ویژه فرصتی برای یادگیری مهارت‌ها و مفاهیم جدید همراه با همسالانشان پیدا می‌کنند.

این کتاب شامل ۹ فصل است. هر فصل شش طبقه از ناتوانی‌ها را در بردارد که تا حدی بر تشخیص پزشکی و تا حدی نیز در مورد نحوه ای که هر ناتوانی، توانایی کودک را در یادگیری و عمل تحت تأثیر قرار می‌دهد، مبتنی است. برای مثال، کودکان نابینا و کم بینا با هم در یک طبقه قرار می‌گیرند (کودکان با آسیب‌های بینایی). کودکانی که حواسپرتند و به تکنیک‌های مدیریت رفتار پاسخ نمی‌دهند و کودکانی که دارای اختلال بیش فعالی / نقص توجه هستند با هم در گروه اختلال بیش فعالی / نقص توجه و مشکلات رفتاری قرار می‌گیرند.

به طور کلی، ما ناتوانی‌ها را به شش دسته تقسیم می‌کنیم: (۱) کودکان دارای معلولیت ذهنی و تأخیرات رشدی (۲) کودکان دارای آسیب‌های استخوانی (۳) کودکان دارای اختلال بیش فعالی / نقص توجه و مشکلات رفتاری (۴) کودکان دارای اختلال فراگیر رشد / اوتیسم (۵) کودکان دارای مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی (۶) کودکان دارای آسیب‌های بینایی. ما می‌دانیم بسیاری از کودکان به سادگی در این طبقات قرار نمی‌گیرند و بعضی از کودکان ممکن

است ویژگی هایی داشته باشند که آنها را مستحق قرار گرفتن در چندین طبقه می‌کند. با این وجود، ما معتقدیم سبک طبقه بندی ما شیوه آسان و روشن برای دسترسی به اطلاعاتی است که جمع آوری کرده ایم.

در فصل یک، چک لیست‌هایی برای کمک به شما در فهمیدن طبقه‌ی مطابق با کودک خاصی در کلاستان، وجود دارند. این چک لیست ها ابزاری برای اهداف تشخیصی نیستند بلکه، تنها شما را به بخشی از کتاب که بیشتر مفید است راهنمایی می‌کنند. برای مثال، بعد از خواندن چک لیست ها شما ممکن است متوجه شوید که کودک خاصی در کلاستان برخی از ویژگی های چک لیست اختلال بیش فعالی / نقص توجه و مشکلات رفتاری را نشان می‌دهد. شما متوجه عملکرد کلی کودک می شوید و می فهمید که یکی از مشکل ترین ساعات روز برای این کودک زمان انتقال است. با استفاده از این دو دسته از اطلاعات در مورد کودک، شما به فصل انتقال‌ها مراجعه می‌کنید و پیشنهادهای مربوط به کودکان دارای اختلال بیش فعالی / نقص توجه و مشکلات رفتاری را بیشتر می‌خوانید. شما ممکن است دریابید که یک یا دو تا از این پیشنهادهای می‌توانند فوراً استفاده شوند. گرچه، پیشنهادهای دیگر ممکن است که برای این کودک خاص، کلاستان، یا سبک آموزشی تان مناسب به نظر نرسند، اما هنوز ممکن است که خواندن کل این فصل حس کلی راجع به چگونگی کار کردن با کودک به شما بدهد. در حقیقت، ما توصیه می‌کنیم تمام اصلاحات در فصل انتقال را مرور کنید زیرا، ممکن است در طبقات دیگر به پیشنهادی برخورد کنید و خواهان اجرای آن باشید.

همچنین، این کتاب شامل ضمیمه ای است که نیازهای حسی کلی کودکان و ایجاد انطباق های ساده و استفاده از آنها را توصیف می‌کند. ما این کتاب را به عنوان راهنمایی برای ایجاد اصلاحاتی برای کودکان کلاس شما نوشته ایم اما توصیه می‌کنیم که شما با یک فیزیوتراپ در مورد چگونگی اجرای این پیشنهادهای مشورت کنید.

پیشگفتار مترجم

هدف از کتاب حاضر متناسب‌سازی مراکز یادگیری با نیازها و علائق کودکان دارای نیازهای ویژه می‌باشد. بخش اعظم این کتاب شامل راهکارهای عملی و آسان می‌باشد که به تمامی دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کودکان دارای نیازهای ویژه کمک می‌کند تا شرایط مناسبی را برای یادگیری این کودکان در موقعیت‌های مختلف آموزشی فراهم سازند. این راهکارها حاصل سالها تجارب ارزنده نویسندگان این کتاب در حوزه تعلیم و تربیت کودکان دارای نیازهای ویژه می‌باشد.

اکثر روانشناسان و متخصصان حوزه تعلیم و تربیت استثنایی معتقدند که کودکان دارای نیازهای ویژه زمانی بهتر یاد می‌گیرند که فعالیت‌ها و محیط‌های آموزشی معمول متناسب با ویژگی‌ها، علائق و نیازهای رشدی آنها تغییر یابد. همچنین آنها بیان می‌کنند که این کودکان به دلیل ویژگی‌های رشدی‌شان از آموزش‌های عینی، ملموس و وابسته به موقعیت‌های واقعی زندگی بیشترین بهره را می‌برند. علی‌رغم وجود این واقعیت، ما هنوز شاهد این هستیم کودکان دارای نیازهای ویژه شیوه‌های آموزشی معمول دریافت می‌کنند و اکثر فعالیت‌ها و محیط‌های آموزشی معمول متناسب با ویژگی‌ها، علائق و نیازهای رشدی این کودکان نمی‌باشد. کتاب حاضر منبع مناسبی برای معلمان و تمامی دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کودکان دارای نیازهای ویژه می‌باشد که با بهره‌گیری از راهکارهای عملی و آسان این کتاب، فعالیت‌ها و محیط‌های آموزشی متناسب با ویژگی‌های رشدی این کودکان فراهم سازند تا این کودکان بتوانند در کنار کودکان عادی از طریق انجام فعالیت‌ها و تمرینات عملی به یادگیری اکثر مهارت‌های پیش‌نیاز برای سطوح بالاتر تحصیلی دست یابند. هر فصل این کتاب به یکی از مراکز یادگیری و راهکارهای عملی کار با کودکان دارای نیازهای ویژه در این مرکز اختصاص یافته است. این راهکارها حاصل تجارب ارزنده نویسندگان کتاب خانم پتی گلد و جويس سالیوان در کار با کودکان دارای نیازهای ویژه می‌باشد.

باشد. لذا، ارزش علمی و عملی بالایی دارند. ما دریافته‌ایم که این کتاب و راهکارهای عملی آن می‌تواند برای جامعه تعلیم و تربیت استثنایی به ویژه معلمان، مربیان پیش‌دبستانی‌ها، فیزیوتراپیست‌ها، کاردرمانگرها، گفتاردرمانگرها مفید واقع شود. همچنین، این کتاب می‌تواند به عنوان منبع کمکی برای واحدهای درسی روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی بویژه آموزش و پرورش پیش از دبستان مورد استفاده قرار گیرد.

در ضمن صمیمانه از آقای مسلم دهقانی زاده و همچنین خانم اعظم شیرجهانی که در بازبینی و ویراستاری مطالب این کتاب مرا یاری نمودند، تشکر می‌نمایم.